

Fröliden ideell förening
Västra Storgatan 19

646 35 GNESTA

Tillsyn över enskild verksamhet gällande barn och ungdomar – Frölidens elevhem

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar att rikta kritik mot verksamheten på följande punkter:

- Kontroll om nyanställda är kriminellt belastade
- System för kvalitetssäkring
- Rutiner för synpunkter och klagomål
- Säkerhet vid brand eller andra behov av att utrymma huset

Länsstyrelsen avslutar i och med detta ärendet.

ÄRENDET

Länsstyrelsen har i Regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag av regeringen att genomföra tillsynsbesök på samtliga HVB för barn och ungdom under åren 2006 och 2007. Tillsynsbesöken på Frölidens elevhem genomfördes den 25 och 26 oktober 2006. Vid tillsynen intervjuades såväl personal som ledning och en av ungdomarna som vistas på enheten. Länsstyrelsen har även haft telefonkontakt med socialtjänsten i en kommun som har placerat ungdomar på elevhemmet.

TILLSTÅND

Fröliden ideellförening har tillstånd att bedriva enskild verksamhet enligt 7 kapitlet 1§ punkt 1 i form av HVB. Tillståndet omfattar 5 platser för ungdomar i åldern 16 -23 år med emotionella och sociala störningar. Verksamheten beviljades en avvikelse från tillståndet den 17 juni 2005 avseende den nedre åldersgränsen. Avvikelsen gäller till den 1 mars 2007.

Under de senaste 12 månaderna har fyra pojkar varit placerade på Frölidens elevhem. Samtliga har varit placerade enligt socialtjänstlagstiftning (LVU alt. SoL).

Då verksamheten är under avveckling var endast två platser belagda vid tillsynens genomförande. Under avvecklingen har föreningen valt att inte tillsätta en ny föreståndare utan den biträdande föreståndaren tillsammans med den administrativt

ansvariga tillika ordförande i föreningen står för det dagliga ledarskapet. Denna lösning har tidigare meddelats länsstyrelsen.

Verksamheten kommer troligtvis att ansöka under våren 2007 om att istället få tillstånd enligt LSS för sin verksamhet på Fröliden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten bedrivs så som tillståndet tillåter.

HÄLSA

Fysisk hälsa och tandhälsa

Frölidens elevhem har fram tills hösten 2006 haft en läkare från Järna knuten till sin verksamhet. Han har dock gått i pension varför man vid tillsynsbesöket inte hade någon avtalad läkarkontakt. Vid "akuta" sjukdomssymptom går man med ungdomarna till Vårdcentralen i Gnesta.

Eventuell medicin finns inlåst i ett särskilt skåp.

Barnens fysiska hälsa följs upp under behandlingskonferenser, däremot kan man inte utläsa av dokumentationen hur det förhåller sig med uppföljning av tandhälsa.

Barnens tandhälsa sköts via folktandvården på orten.

Kost och kosthållning

Personalen arbetar aktivt med maten och dess innehåll, detta gör att man bl.a. i huvudsak använder sig av ekologiska råvaror. Barnen är inte med så mycket och planerar maten, men kan önska sig favoriträtter.

Sömn

Det finns regler ang. när man skall gå och lägga sig. Alla ungdomar har sitt eget rum

Psykisk hälsa

Barnens psykiska hälsa finns angiven i behandlingsplanen och följs också upp på behandlingskonferenser. Finns behov av ex. BUP kontakt för det enskilda barnet ser personalen till att barnet får en sådan kontakt.

I det dagliga arbetet samtalar man mycket med ungdomarna om saker som hänt, för att få dem att reflektera över sin situation. Detta kan exempelvis vara hur nära man kan gå en annan människa utan att det känns konstigt. Man anger att det är av vikt att alla i personalgruppen har en gemensam linje hur de skall hantera olika typer av beteenden – ex. hur man stöttar barnet i att hantera impuls kontroll – även om det kan se olika ut från barn till barn. Ett exempel man ger är att backa ut ur rummet och lämna barnet i fred tills det lugnar sig för att i ett senare skede tala kring det som inträffat.

Sex och samlevnads-kunskap

Sex- och samlevnads frågor tas upp i samtal med ungdomarna – man tar upp dessa frågor då de uppstår i vardagen. Även frågor som homosexualitet har tagits upp.

Medvetenhet om beroendeproblematik

Frölidens elevhem tar inte emot ungdomar som har någon form av drogproblematik.

Ett problem man uppmärksammat är dock att de ungdomar som bor på Fröliden ibland utnyttjas av andra ungdomar till att köpa ut alkohol från Systembolaget.

Då ungdomarna kommer hem kvällstid möts de alltid av personal. Fröliden tar emot ungdomar upp till 23 år, men har ett strikt förbud mot att använda och ta in alkohol till elevhemmet. Det samma gäller även narkotika och lösningsmedel.

Då det gäller tobak är det tillåtet att röka om man fyllt 18 år. Rökning sker då utomhus – både för ungdomar och personal. Personalen köper inte tobak till ungdomar under 18 år, frågan har inte heller varit aktuell under den tid som elevhemmet funnits.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnen får stöd vad det gäller den fysiska hälsan
- Barn får stöd i att sköta sin tandhälsa
- Barn får en bra kost och får lära sig en god kosthållning
- Barnen ges goda förutsättningar för god sömn
- Barns behov när det gäller den psykiska hälsan tillgodoses under placeringen
- Ungdomarna får sex och samlevnads kunskap
- Verksamheten har en medvetenhet om beroendeproblematik och kontroll över att barnen inte har tillgång till någon form av beroendeframkallande medel under placeringstiden.
(2 kap. 1-2 §§, 5 kap 1 § SOSFS 2003:20, 3 kap. 3 § SoF, 5 kap 1 § AR SOSFS 2003:20, 1 kap 1-2 §§ SoL, 7 kap. 2 § SoL)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Fysisk hälsa
- Kost och kosthållning
- Förutsättningar för sömn
- Psykisk hälsa
- Sex- och samlevnads-kunskap
- Medvetenhet om beroende problematik

Verksamheten uppfyller delvis bedömningskriteriet som avser tandhälsa.

UTBILDNING/PRAKTIK

Alla ungdomar på Fröliden har antingen skola, praktik, skyddat arbete eller daglig verksamhet enligt LSS. Detta är bestämt redan när barnen/ungdomarna kommer till elevhemmet. Grundskola finns i Gnesta på Waldorfskolan. Personalen har mycket kontakt med skolan och är ofta där på besök. Gymnasiestudier sker på en närliggande ort.

Någon av de ungdomar som bott på Frölidens elevhem har haft praktik i ex. skolköket, andra har haft daglig verksamhet enligt LSS.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning kriterier

”Barnen får skolundervisning, alternativt praktik eller arbete som motsvarar barnens individuella behov under placeringen.”

Detta innebär bl.a. att skolpliktiga barn har tillgång till undervisning och deltar i denna. Icke skolpliktiga barn har tillgång till undervisning alt. praktikplats eller arbete.
(1 kap 1-2§§ SoL, 2 kap 1§ SOSFS 2003:20, skollagen, 3 kap.3§ och 7§ SoF)

Länsstyrelsen bedömer att Frölidens elevhem uppfyller båda de kriterier som finns inom området utbildning/praktik.

KÄNSLOMÄSSIGA OCH SOCIALA BEHOV

Integritet

Barnen har egna rum. Rummen kan inte låsas. Det finns dock en regel om att man inte går in objuden på någon annans rum. Detta är något som enligt personalen som ungdomarna själva ser till att nya ungdomar också snabbt skolas in i.

Det finns låsbara toaletter och duschrum för ungdomarna. I normalfallet är det två ungdomar som delar toalett och dusch.

Kläder tvättas av ungdomarna själva. Kan man inte detta när man kommer till verksamheten får man lära sig det där. Tvättstugan finns i källaren där varje ungdom har sitt ”tvättfack” för kläder.

Vill någon ungdom prata ostört med en besökare ex. socialsekreterare kan de gå in på ungdomens rum och göra det.

Kontaktmannaskap

Alla barn/ungdomar har en kontaktperson i personalgruppen. Det är oftast den personen som barnet vänder sig till med funderingar, men det behöver inte vara den som barnet väljer att gå till.

Identitetsutveckling, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv

Personalen skall vara goda förebilder för ungdomarna, varför många av de oskrivna regler som finns även gäller för personalen (ex. tid för att gå och lägga sig, noll-tolerans för alkohol, rökning utomhus m.fl.) Många av de regler som finns handlar om hur man skall vara mot varandra.

Då man haft både hetero- och homosexuella ungdomar på enheten har man diskuterat sexuellidentitet med ungdomarna.

Någon ungdom med utländsk härkomst har inte varit på Fröliden varför frågor kring detta inte kommit upp.

För att ge ungdomar färdigheter inför vuxenlivet ingår ADL-träning i verksamheten. Detta innebär bl.a. att ungdomarna tränas att tvätta, gå och handla, att själva kontakta sin god man etc.

Utveckla sociala relationer

Fröliden arbetar med att barnen skall hålla kontakt med sitt nätverk (oftast föräldrar). Detta gäller även om en förälder är hemlös eller finns på behandlingshem eller i fängelse. I vissa fall består nätverket av en mormor eller av "gammal" personal från ett tidigare boende. Kontakt med kamrater är svårare då dessa ungdomar ofta inte har haft kamrater tidigare.

I Gnesta finns olika aktiviteter som ungdomarna går till. Vilka fritidsaktiviteter ungdomarna har är beroende på intresse. Aktiviteter man nämner som exempel är "Hopp och studs" som är en verksamhet där man ges möjlighet att hoppa studs matta, klättra på klättervägg, träna cirkuskonster m.m. Någon har varit med i Fiskeklubben på orten. Man åker regelbundet till ett bad i Vagnhärad, där man träffar ungdomar från andra antroposofiska verksamheter – idag fungerar det mer som en fritidsgård än att det är badet som intresserar.

Ungdomarna kan både ha ett intresse när de kommer till Fröliden som man vidare utvecklar och få nya intressen under tiden de är där. Personalen behöver dock vara "motor" i det hela eftersom många har svårt att pröva nya saker.

Det finns också möjlighet att göra resor. Utlandsresor är sällsynta, men förekommer. Några ungdomar har rest till London resp. på Kanarieöarna. Sådana resor görs individuellt. Andra resor kan gå till Göteborg, Öland, pimpel SM, fisketurer etc. På sportlovet brukar man åka på skidsemester. De aktiviteter man väljer syftar till att ge ungdomarna alternativ på upplevelser mot vad ungdomarna vanligtvis kan göra ex. åka med Finlandsfärja.

Enligt den handläggare som länsstyrelsen talat med är det mycket upp till den enskilda ungdomen att hitta aktiviteter, vilket kan vara svårt. En del aktiviteter finns dessutom på annan ort, vilket gör att personalen måste vara aktiva i att se till att barnet/ungdomen tar sig dit.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnens personliga integritet respekteras och barnen ges möjlighet att ha en tydlig privat sfär under placeringen.
- Barnen har någon vuxen att tala med i personalgruppen och samtalen sker med respekt för barnens självbestämmande och integritet
- Barnens känslomässiga och beteendemässiga utveckling påverkas i positiv riktning
- Barnen får stöd i sin identitetsutveckling, att utveckla socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv.
- Barnen har möjlighet att utveckla sociala relationer och relationer till sina familjer.

(1 kap 1-2 §§ SoL, 3 kap 3 § SoF, 6 kap. 1 § FB, SOSFS 2003:20 2 kap 3 § AR)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- integritet
- möjlighet att tala med någon vuxen
- känslomässiga och beteendemässiga utveckling
- stöd i identitetsutveckling m.m.
- möjlighet att utveckla sociala relationer m.m.

DELAKTIGHET

Många av de ungdomar som tas emot på Fröliden har utöver sin sociala problematik även ett förståndshandikapp. Detta gör att utvecklingsnivån inte alltid harmoniserar med den faktiska åldern. Fröliden arbetar därför olika med delaktighet för varje barn/ungdom. Det mönster länsstyrelsen kan se är att ungdomen blir mer delaktig i slutet av sin vistelse på Fröliden än vid inskrivningen. Av den dokumentation som Länsstyrelsen tagit del av framgår att inför flytt från elevhemmet deltar ungdomen aktivt i planeringen.

Verksamheten anger dock att det ofta är lättare att få fram barnens vilja genom att samtala med dem individuellt istället för att de är med på större möten. De använder sig därför av "församtal" innan konferenser för att få reda på vad barnet/ungdomen vill.

Då man skall ta emot ett nytt barn vill elevhemmet helst att det skall vara en längre process där det bl.a. ingår att barnet provbor på Fröliden. Provboendet kan variera mellan några dagar – 1 vecka så att både Fröliden och barnet/föräldrarna vet vad det är de skall ta ställning till. Om båda parter tycker att det fungerat bra kommer barnet till Fröliden. Det händer dock även att barn blir akut placerade på Fröliden.

Hur inflytandet är över kontakten med anhöriga hänger till viss del ihop om barnet har besöksrestriktioner för någon i sitt nätverk eller inte.

Exempel på saker som ungdomen själv kan bestämma är vilka kläder man skall ha på sig, hur rummet skall vara möblerat, om någon kamrat skall komma och hälsa på. Ungdomarna kan också föreslå aktiviteter. Det är inte säkert att man kan genomföra en aktivitet direkt, men har man framförhållning så brukar det gå bra ex. att åka och handla.

Ungdomarna uppmuntras också i att hitta egna fritidsintressen.

Tidigare hade verksamheten husmöten för ungdomarna. De skrev då ner de synpunkter som framfördes ex. ang. semesterresor, veckoplanering etc. Detta är en nödvändighet, enl. personalen, när man har många ungdomar. Det som kom fram på husmöten togs sedan upp på personalmöten. Då det bara är två ungdomar på Fröliden för närvarande har man dock slutat med detta. Idag framför barnen ofta sina synpunkter till kontaktpersonalen som för önskemålen vidare. Då man skall ta upp en fråga med övriga i personalgruppen informeras barnet om detta.

Ingen av de ungdomar som varit placerade på enheten de senaste 12 månaderna har haft enskilda samtal med sina socialsekreterare.

Placerande kommun anger att verksamheten var bra på att se vad som ungdomen verkligen ville och vad som var ett uttryck för funktionshindret. Personalen lyssnade på det ungdomen uttryckte och försökte tillgodose önskemål.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Barnen ges möjlighet att vara delaktiga:
- vid inskrivningen,
- i hur behandlingen planeras samt
- vid uppföljning av vården.
- Barnen uppmuntras att uttrycka synpunkter om hur kontakten med viktiga personer i familj och nätverk ska upprätthållas och genomföras.

(1 kap.1-2§§, 3 kap. 5§ SoL, 1§ LVU, Barnkonventionen artikel 12, 7 kap. 2§ SoL, 3 kap. 3§ SoF)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- barnen uppmuntras att uttrycka sina synpunkter

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller delvis följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- barnens möjlighet till delaktighet vid inskrivning,
- vid uppföljning av vården

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten inte uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- barnen är delaktiga i hur behandlingen planeras

SÄKERHET

Brandskyddsutbildning genomfördes 1999, men detta har inte följts upp. Någon brandövning med de ungdomar som finns på Fröliden idag har inte genomförts.

Det saknades en uppjord mötesplats för personal och ungdomar i händelse av brand.

Rutiner

Verksamheten har en pärm där det finns uppgifter om hur man skall gå till väga vid händelser som innebär övergrepp eller hot och våld. Det finns även rutiner för hur man gör om polishandräckning behövs vid rymning.

De rutiner som finns avser hur man gör då en händelse skett. Några skriftliga rutiner för att förebygga ex. sexuella övergrepp, självskadande beteende, psykisk eller fysisk misshandel saknas. Däremot har man i sitt arbetssätt rutiner för att förebygga ex. sexuella övergrepp ex. genom 24 timmarsbevakning av vissa ungdomar, som även innebär att det enskilda barnet inte får gå ut själv. Barnen placeras rumsligt på ett sätt så att personalen kan ha extra kontroll, det förekommer besöksrestriktioner etc. Personalen anger att det förenklar att det bara bor pojkar på Fröliden, då de tror att det skulle vara ett större problem med detta om det fanns både flickor och pojkar i verksamheten.

I ”vikariepärmerna” finns en grundstruktur för verksamheten där det framgår vad som gäller på Fröliden. Det finns även ”struktur i vardagen” för vart och ett av barnen i pärmerna.

Det finns regler som är kända för såväl barn som vuxna ex.

- att man inte får vara ute hur länge som helst på kvällarna. Hur länge man får vara ute beror på ålder.
- att man inte får slötitta på TV
- det är noll-tolerans för alkohol

Bryter man mot någon regel medför det att man missar någon aktivitet, då denna tid istället ägnas åt att diskutera vad som skett.

Registerkontroll

Personal som skall bli tillsvidareanställda uppmanas att lämna registerutdrag. För tim vikarier har detta endast skett sporadisk p.g.a. att verksamheten sällan anställer okända personer som vikarier.

Kontakt med anhöriga/nätverk utifrån kvalitet och säkerhet för barnet

Det förekommer att det finns besöksrestriktioner för de barn/ungdomar som vistas på Fröliden. Detta framgår då av dokumentationen kring barnet. Det förekommer även att

personalen följer med barnet/ungdomen på besök hos föräldrar då dessa ex. finns på behandlingshem eller i fängelse.

Lokaler

Verksamheten bedrivs i en större villa i två plan och källare. Då huset är beläget som närmsta granne till Räddningstjänsten har dessa bedömt att en brandtrapp från det övre våningsplanet inte är nödvändigt. Varje våning har brandsläckare uppsatta och det finns även brandlarm.

På den övre våningen finns en balkong som skall användas vid ev. behov av att utrymma övervåningen. Dörren ut till balkongen var låst vid tillsynsbesöket.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Verksamheten har särskild uppmärksamhet på den risksituation som finns när barn vårdas tillsammans

Rutiner skall finnas:

- som förebygger och förhindrar att sexuella övergrepp inträffar då barnen är placerade.
- som förebygger och förhindrar att barnen skadar sig själv under placeringstiden
- som förebygger och förhindrar att psykisk och fysisk misshandel inträffar
- för hur personalen skall agera vid sexuella övergrepp, psykisk och fysisk misshandel
- för hur personal skall agera om barn rymmer
- för att hantera konflikter och missförhållanden inom verksamheten.
- Verksamhetens ordningsregler är lagliga och kännetecknas av god etik och ett respektfullt bemötande.
- Barnen får stöd i att upprätthålla kontakt med viktiga personer i sitt nätverk på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen
- Familj och nätverk är delaktiga i barnens behandling på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen.
- Kontroll genomförs av om personer som anställs är kriminellt belastade
- Lokaler och utrustning är av god kvalitet och säkra.

(1 kap.1- 2§ SoL, SoL,3 kap. 3§ SoL, 5 kap. 1§ AR SOSFS 2003:20, 6 kap. 1§ SoL, 7 kap. 2§ SoL, 11 kap. 5-6 §§ SoL, 14 kap. 1§, 3 kap. 3§ SoF, 1 kap. SOSFS 2003:20, 4 kap. 3§ SOSFS 2006:11, 2 kap. 1-2§§ SOSFS 2003:20,3 kap. 1§ SOSFS 2003:20, JO kollektiv bestraffning 990507 mål 21298, 041025 mål 5091-2003, SOU 2005:65, SRVFS 2004:3)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Verksamheten har kännedom om risksituationer
- förebygger och förhindrar att sexuella övergrepp inträffar, att barn skadar sig själv och att psykisk och fysisk misshandel inträffar.
- hur personal skall agera vid sexuella övergrepp och fysisk misshandel
- hur personal skall agera om något barn rymmer
- för att hantera konflikter
- verksamhetens ordningsregler är lagliga och kännetecknas av god etik m.m.

- Barnen får stöd i att upprätthålla kontakter på ett säkert sätt

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller delvis följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Familj/nätverks delaktighet i behandlingen

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten inte uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Registerkontroll vid nyanställningar – då detta inte görs rutinmässigt för all personal.
- Lokalernas säkerhet.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten brister i säkerhet vad det gäller utrymningsvägar från övre våningen. Det är även en brist att verksamheten inte haft någon brandövning under de senaste fem åren och att det inte finns någon uppgjord återsamlingsplats i händelse av brand.

KVALITET

Föreståndare/bitr. föreståndares utbildning

Då verksamheten är under avveckling har man inte återtillsatt föreståndartjänsten utan biträdande föreståndaren leder verksamheten tillsammans med styrelsens ordföranden tillika verksamhetens administrativt ansvarig.

Den biträdande föreståndaren har genomgått 4-årig läkepedagogisk utbildning, en 4-årig eurytmiutbildning, dramalinje (1 år) samt arbetsledarutbildning (20 högskolepoäng).

Verksamhetens administrativt ansvariga har genomgått en utbildning för HVB-föreståndare (60 högskolepoäng)

Båda har en relativt lång erfarenhet av att arbeta med målgruppen.

Personalens utbildning

Då verksamheten håller på att avvecklas anser ledningsduon att personalen inte har den utbildningsbakgrund som de önskar fullt ut. Verksamhetens mål är att flertalet som arbetar skall vara läkepedagoger eller motsvarande. Idag är två i personalgruppen läkepedagoger och en har arbetat länge med målgruppen. De poängterar dock att de anser att den personal som finns i verksamheten är kompetent trots detta.

Handledning och kompetensutveckling

Polisen i Gnesta har sammankallat personalen på de HVB för barn och unga som finns i kommunen och haft tematräffar kring droger. På dessa har man bl.a. gått igenom cannabis, amfetamin etc.

Verksamheten har även haft utbildning kring hot och våld.

Varje år har Seminariet i Järna s.k. Majdagar. De pågår i 5 dagar och är ett nordiskt samarbete. Dagarna innehåller föreläsningar och seminarier om div. teman. I år var J på

dessa. Några ur personalgruppen har varit på föreläsningar om Aspergers syndrom under året.

Det är ordförande i föreningen som har huvudansvaret för att hålla sig informerad kring nya forskningsrön m.m. och att ge information om detta. All personal har också tillgång till ex. Waldorfskolans tidskrift, läkepedagogiska tidskrifter såsom BALDER och LÅS. Man får också kunskap och information via det föreningsnätverk föreningen har.

All personal har extern handledning 1 gång/månad. Handledningen är styrd utifrån barnens behov. Behövs ytterligare handledning finns möjlighet att erhålla sådan. Då några barn/ungdomar som varit på Fröliden haft övergreppsproblematik har personalen haft handledning från Rädda Barnens pojkmottagning i 3 år.

Inskrivning av barn

De barn/ungdomar som var inskrivna i verksamheten vid tillsynsbesöket bedömdes tillhöra den målgrupp som tillståndet medger. Vilka barn som skall skrivas in i verksamheten beslutas av föreningens styrelse.

Kvalitetssäkring

Det är föreningens styrelse som ansvarar för kvalitetsarbetet på enheten. Någon uppföljning av verksamheten har inte skett, med undantag av de tillsynsbesök som kommun och länsstyrelse gjort på verksamheten.

Dokumentation

Varje barn/ungdom har en pärm där all dokumentation sker. Pärmerna, som förvaras inlåst, innehåller bl.a. socialnämndens utredning, behandlingsplan, journalanteckningar, dokumentation från behandlingskonferenser etc. Dokumentationen bedöms vara utformad med respekt för den enskilde.

Planering av vården

Behandlingsplaner fanns för alla ungdomar. Barnen/ungdomarna är delaktiga i planeringen utifrån sin mognad. Det fanns exempel på barn som aldrig var med i planeringsmöten och ungdomar som alltid var det. I vissa fall var föräldrar/vårdnadshavare med i planeringen, i andra inte. Det gick att utläsa av dokumentationen varför det var på så sätt.

Samverkan

Verksamheten har en tanke om att även resurssvaga familjer kan stödja det Fröliden gör. Föräldrar är med inför beslut kring barnen. Kontaktpersonalen är den som har direktkontakten med föräldrarna – ofta per telefon. Däremot kan de inte påverka vilken skola etc. barnet skall gå i eftersom Fröliden har en ”paketlösning” som inkluderar skolgång.

Föräldrar bjuds in till olika träffar ex. då man firar advent, student m.m. En del föräldrar kommer också och hämtar/lämnar sina barn vid elevhemmet, då det finns möjlighet att diskutera aktuella saker kring barnet.

En del föräldrar har varit med i en stödförning som ordnar föräldradagar två gånger/år där både föräldrar och personal deltar. Dessa dagar har ofta ett tema ex. bemötande, god man, lagstiftning m.m.

Samverkan med socialtjänsten sker mest genom telefonsamtal. Stockholms kommun brukar också bjuda in de behandlingshem de har avtal med till olika seminarier. Dessa kan handla om ex. neuropsykiatriska problem m.m.

Hur man samverkar med andra verksamheter ex. BUP, ungdomsmottagning, pojkmottagning m.fl. beror på hur barnets behov ser ut. En verksamhet man har mycket samverkan med är skolan, där man både kan besöka skolan och få praktikplatser.

Etik och bemötande

Ofta kan barnet/ungdomen framföra sina åsikter till sin kontaktpersonal som för önskemålen vidare. Man informerar alltid barnet/ungdomen om man skall ta upp det de sagt på ett personalmöte.

Den dokumentation som länsstyrelsen tagit del av präglas av ett etiskt förhållningssätt.

Rutiner för synpunkter och klagomål

Klagomål förmedlas muntligt och tas upp på personalmöten. Hur mycket synpunkter verksamheten får in beror på vilka föräldrarna är. Verksamheten lyssnar till synpunkter, men det finns vissa saker man inte vill tumma på ex. begränsning i TV tittande. Skriftliga rutiner för detta saknas.

Det är inte känt av placerande kommun om det finns rutiner för klagomål för verksamheten. Man anger dock att man skulle vända sig till föreståndaren om det fanns några klagomål.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömningskriterier

- Huvudmannen har ansvar för att den som förestår verksamheten har kompetens att styra och leda verksamheten. Detta innebär bl.a. att verksamhetens föreståndare och biträdande föreståndare har adekvat högskoleutbildning och personlig lämplighet och tillräcklig kunskap och kompetens för att ansvara för de områden som anges i föreskriften SOSFS 2003:20 (S).¹
- Inskrivning av barn sker i enlighet med tillstånd
- Personalen har den utbildning och erfarenhet som krävs för att utföra arbete i enlighet med de behandlingsmetoder som används och för att uppfylla verksamhetens mål
- Personalens behov av handledning och kompetensutveckling tillgodoses
- Verksamheten har ett system för att säkra kvalitet
- Alla inskrivna barn har en egen dokumentation
- Vården av barnen planeras och förutsättningar ges för att kunna följa vården
- Samverkan sker med andra utifrån barnens behov

¹ 2 kap. 1§ SOSFS 2003:20, 3 kap. 5§ SoF

- Medvetenhet om god etik och respektfullt bemötande
- Rutiner finns för att hantera synpunkter och klagomål inom verksamheten.
(1 kap. 1-2 §§ SoL, 3 kap. 5 § SoL, 3 kap. 3 och 5 §§ SoL, 6 kap 4 § SoL, 7 kap. 1-2 §§ SoL, 16 kap. 6 § SoL, SOSFS 2003:20 (S), SOSFS 2006:11, SOSFS 2006:5, 3 kap.5, 11, 14 §§, SoF, 3 kap Kommunallagen, 8 § Förvaltningslagen, (1991:900)SOU 1994:139 s. 546)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Inskrivning av barn sker enligt tillstånd
- Personalens behov av kompetensutveckling och handledning tillgodoses
- Alla barn har en egen dokumentation
- Vården av barnen planeras
- Samverkan utifrån barnens behov
- Medvetenhet om god etik och respektfullt bemötande

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten uppfyller delvis följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- Föreståndarens kompetens. Verksamheten är i ett avvecklingskede varför länsstyrelsen anser att den kompetens som finns i ledningduon biträdande föreståndare/ordförande i föreningen är tillräcklig. Skulle verksamheten ombildas kommer dock kravet att vara en föreståndare med minst 120 högskolepoäng i kombination med lång erfarenhet av arbete med målgruppen.
- Personalen har den utbildning och erfarenhet som krävs. Delar av personalgruppen saknade vid tillsynsutbildning utbildning med inriktning på målgruppen.

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten inte uppfyller följande områden som ingår i bedömningskriterierna:

- System för kvalitetsarbete
- Rutiner för synpunkter och klagomål

ÖVRIGT

Barns bästa

Ledningsduon säger att barns bästa är grund i verksamhetens förhållningssätt. Detta kan komma i konflikt med att föräldrar många gånger vill ha sina behov tillgodosedda – Fröliden ser dock endast till barnens behov. Ett problem man uppmärksammat är att handläggarna ibland ser mer till ekonomi än till barns bästa.

Jämställdhet

Verksamheten har inte haft någon utbildning kring jämställdhetsfrågor.

Om det är mamman eller pappan i en familj personalen har mest kontakt med varierar från barn till barn, i vissa familjer är det pappan i andra mamman.

Styrkor enligt placering kommun

- Verksamheten har ett helhetsperspektiv på ungdomarna, inkl. funktionshinder

- Verksamheten är tillgänglig och tar ett ansvar – utifrån ett handläggarperspektiv
- Duktiga på att hjälpa till och ordna när ungdomar skall vidare till nästa steg.

Förbättringsområden enligt placering kommun

- Tätare rapportering till socialtjänsten om hur vården fortlöper ex. genom att skicka månadsrapporter till handläggaren. Detta behöver ske även då placeringen fungerar bra.
- Bättre på att fånga upp samtliga nära anhöriga och viktiga personer i nätverket då det börjar ”gunga” kring den boende.
- Avslutningsmöte och/eller någon slags sammanställd dokumentation hur individen utvecklats under den period han varit på Fröliden.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

De brister som har kunnat konstateras vid tillsynens genomförande avser framförallt områdena säkerhet och kvalitet. De brister som Länsstyrelsen konstaterat inom området säkerhet är avsaknad av rutiner för att ta registeruppgifter på nyanställda – framförallt då det gäller vikarier, lokalernas beskaffenhet avseende utrymningsväg från övervåningen, som vid besök var låst samt avsaknad av gemensam uppsamlingsplats i händelse av brand. Länsstyrelsen förutsätter att man åtgärdar dessa brister omgående.

De brister som konstaterats inom området kvalitet är att system för kvalitetsarbete saknas samt att det saknas rutiner för att tillvarata synpunkter och klagomål.

I viss mån saknas även barnens delaktighet i den vård som ges på Fröliden. Orsaken till detta kan dock vara att barnens funktionshinder utgör begränsningar inom detta område, varför Länsstyrelsen inte avser att rikta kritik avseende detta. Länsstyrelsen har kunnat konstatera att ungdomar som flyttar från Fröliden deltar aktivt i planering inför utflytt.

De synpunkter som socialtjänsten framfört bör verksamheten ta med i en utveckling inför framtiden – oavsett om denna sker inom ramen för socialtjänstlagen eller lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ulla Eriksson

Ramona Persson

*Kopia till: Socialnämnden i Gnesta kommun
Räddningstjänsten i Gnesta kommun*